

Scenariusz lekcji z języka polskiego w szkole ponadgimnazjalnej

Temat lekcji:

Interpretacja porównawcza tekstów dramatycznych

Cele ogólne lekcji:

Kształcenie umiejętności interpretacji porównawczej dwóch tekstów dramatycznych.

Cele szczegółowe:

- zapoznanie ze strategią interpretacji porównawczej,
- zapoznanie ze sposobami formułowania tezy interpretacyjnej,
- zapoznanie ze strukturą interpretacji porównawczej,
- kształcenie umiejętności budowania toku interpretacyjnego.

Cele operacyjne:

Uczeń po lekcji powinien wykazać się:

znajomością

- zasad przeprowadzania interpretacji porównawczej,
- procedury interpretacyjnej.

rozumieniem

- zasady zestawiania tekstów,
- sposobów porównywania tekstów.

umiejętnością

- stawiania tezy interpretacyjnej,
- budowania toku interpretacyjnego.

Metody pracy:

- elementy wykładu
- dyskusja
- praca z tekstem

Formy pracy:

- indywidualna
- w parach

Środki dydaktyczne:

- film edukacyjny „Egzamin maturalny z języka polskiego na poziomie rozszerzonym. Interpretacja porównawcza”, dostępny na stronie www.cke.edu.pl
- karty pracy.

Czas trwania lekcji:

90 minut (2 godz. lekcyjne)

Przebieg lekcji:

1. Zaczynij od krótkiego ćwiczenia wstępnego, odpowiedzi na dwa z pozoru łatwe pytania (odnoszące się do najprostszych doświadczeń uczniów): *W czym podobne są sosny i krokusy?* oraz *Co różni sasanki i krokusy?* Celem tego krótkiego ćwiczenia ma być ustalenie, że porównanie to takie **zestawienie dwóch przedmiotów** (obiektów, zjawisk, etc.), **w którym podaje się ich cechy wspólne i cechy odróżniające, za pomocą ustalonych wcześniej kategorii.**
2. Obejrzyjcie **film** na temat interpretacji porównawczej. W tej części lekcji uczniowie powinni ustalić, jakie warunki musi spełniać dobra interpretacja porównawcza. Uczniowie mogą zapoznać się z kryteriami oceny interpretacji porównawczej.
3. Przejdź do pogadanki heurystycznej, której celem będzie ustalenie, jakie są cechy charakterystyczne dramatu. Wnioski z dyskusji możecie zapisać na karcie pracy (**KARTA PRACY 1**). Uczniowie w trakcie dyskusji powinni także formułować pytania, które ułatwią im analizowanie tekstów. Wspólnie zastanówcie się, które z ustalonych wcześniej kategorii analitycznych mogą być przydatne do **porównania tekstów**. Przejdźcie do czytania tekstów (**KARTA PRACY 2**).
4. Uczniowie w parach opracowują schemat interpretacji porównawczej tekstów (**KARTA PRACY 3**).
5. Każda para dokonuje prezentacji na forum klasy. Uczniowie starają się ocenić, który schemat najlepiej prowadzi do udanej interpretacji porównawczej.
6. Uczniowie (na lekcji lub w domu) komponują własną interpretację porównawczą. To zadanie powinno być poprzedzone wspólnym omówieniem planu / schematu / konspektu pracy (**KARTA PRACY 4**).

KARTA PRACY 1.

Ustalcie, jakie mogą być kategorie analityczne tekstu dramatycznego. Sformułujcie pytania, które mogą być przydatne w toku pracy interpretacyjnej. Posłużcie się pojęciami z ramki, dopiszcie też swoje propozycje. Poniżej zapisano przykład kategorii z pytaniami.

akcja dramatyczna, bohaterowie, wydarzenia, charakterystyka pośrednia, tragedia, komedia, akt, scena, ekspozycja, prezentacja wydarzeń, dialog, monolog, dramat antyczny, punkt kulminacyjny, tekst poboczny, temat, myśl przewodnia

Kategoria: **prezentacja wydarzeń**

Pytania: *O jakich wydarzeniach mówi tekst/ fragment tekstu? Kto je prezentuje? Jaka rolę pełni w dramacie? Jak jest zaangażowany w opisywane wydarzenia? Czy to, kim jest, wpływa na sposób prezentowania wydarzeń?*

KARTA PRACY 2.

TEKSTY DO ZADANIA

Sofokles, *Antygona*, (fragment), tłum. K. Morawski

CHÓR

Siła jest dziwów, lecz nad wszystkie sięga
Dziwy człowieka potęga.
Bo on prze śmiało poza sine morze,
Gdy toń się wzdyma i kłębi.
I z roku na rok swym lemieszem porze
Matkę-ziemcę do głębi.
Lotny ród ptaków i stepu zwierzęta
I dzieci fali usidla on w pęta,
Wszystko rozumem zwycięży.
Dzikiego zwierza z gór ściągnie na błonie,
Krnąbrny kark tura i grzywiaste konie
Ujarczmi w swojej uprzęży.
Wynałazł mowę i myśli dal skrzydła
I życie ujął w porządku prawidła,
Od mroźnych wichrów na deszcze i gromy
Zbudował sobie schroniska i domy,
Na wszystko z radą on gotów.
Lecz choćby śmiało patrzył w wiek daleki.
Choć ma na bóle i cierpienia leki.
Śmierci nie ujdzie on grotów.
A sił potęgę, które w duszy tleją,
Popchnie on zbrodni lub cnoty koleją;
Jeżeli prawa i bogów cześć wyzna.
To hołd mu odda ojczyzna;
A będzie jej wrogiem ten, który nie z bogiem
Na cześć i prawość się ciska.
Niechajby on sromu mi nie wniósł do domu.
Nie skałał mego ogniska.

William Shakespeare, *Hamlet*, Akt II, sc. 1 (fragment), tłum. J. Paszkowski

HAMLET

na stronie

Aha, przyszliście mnie więc wymacać.

głośno

Jeżeli mi dobrze życzycie, powiedzcie prawdę.

GILDENSTERN

W istocie, posyłano po nas.

HAMLET

Powiem wam, w jakim celu; tym sposobem domyślność moja uprzedzi waszą gadatliwość i dyskretność wasza nie będzie dyskredytowana. Od niejakiego czasu,

nie wiem skąd, ze szczętem humor straciłem; zarzuciłem dawne przywyknienia i w tak ponure popadłem usposobienie, że ten piękny obszar ziemski pustynią mi się wydaje; to wspaniałe sklepienie tam w górze, ten cudnie wiszący firmament, ta majestatyczna przestrzeń złotymi obsypana iskrami niczym innym nie jest w moich oczach, jak tylko marnym, zaraźliwym zbiorem wyziewów. Jak doskonałym tworem jest człowiek! Jak wielkim przez rozum! Jak niewyczerpanym w swych zdolnościach! Jak szlachetnym postawą i w poruszeniach! Czynami podobnym do anioła, pojętnością zbliżonym do bóstwa! Ozdobą on i zaszczytem świata. Arcytypem wszech jestestw! A przecież czymże jest dla mnie ta kwintesencja prochu? Synowie ziemi nie pociągają mnie ani jej córki, jakkolwiek, sądząc po waszym uśmiechu, zdajecie się to przypuszczać.

ROZENKRANC

Myśl taka, panie, nie przeszła mi przez głowę.

HAMLET

Dlaczegoż się waćpan roześmiałeś, kiedym powiedział, że mnie synowie ziemi nie pociągają?

ROZENKRANC

Bom sobie pomyślał, jakie w takim razie przyjęcie znajdą aktorowie, którycheśmy w drodze spotkali, a którzy tu dążą celem ofiarowania waszej książęcej mości usług swoich.

HAMLET

Ten, co gra króla, godnie będzie przyjęty: jego królewska mość otrzyma ode mnie pamiątkę; awanturniczy rycerz będzie mógł do woli użyć tarczy i miecza; kochanek nie będzie darmo wzdychał; melancholik spokojnie odegra swoją rolę; błazen pobudzi do śmiechu tych, co mają łechczywe płuca; a piękna dama swobodnie wywnętrzy swe uczucia, jeśli nie będzie miała wstrętu do wiersza bez rymu.

KARTA PRACY 3.

Omówcie, jakie są cechy wspólne i odróżniające obu tekstów. W pracy posłużcie się poniższym schematem.

I. Jaki jest temat tekstów? Dokonajcie uogólnienia.

II. Co możemy powiedzieć o świecie przedstawionym w obu tekstach? Co je różni?

III. Jakie gatunki reprezentują oba dramaty? Co je łączy, co je różni?

IV. W jaki sposób nawiązują do koncepcji filozoficznych, światopoglądowych? Czy sposób nawiązania je różni, czy łączy?

V. Jakie wnioski interpretacyjne możemy wysnuć na podstawie tego porównania?

VI. Jaką tezę interpretacyjną możemy postawić?

VII. Jak ją uzasadnić?

VIII. Jakie konteksty interpretacyjne możemy funkcjonalnie wykorzystać?

KARTA PRACY 4.

Na podstawie przykładowych ramowych planów interpretacji porównawczej opracujcie własny plan pracy.

Plan I

1. Zasadnicze pytania stawiane przez teksty – wspólnota tematyczna.
2. Próba rozstrzygnięcia problemu:
 - a) w tekście 1,
 - b) w tekście 2.
3. Sposób prezentacji treści:
 - a) w tekście 1,
 - b) w tekście 2.
4. Próba uogólnienia, konteksty.
5. Podsumowanie.

Plan II

1. Sformułowanie zasady zestawienia tekstów.
2. Wskazanie głównego tematu tekstów.
 - a) wskazanie podobieństw,
 - b) podkreślenie różnic.
3. Sformułowanie zasadniczego problemu.
 - a) wskazanie podobieństw,
 - b) podkreślenie różnic.
4. Umieszczenie tekstów w strukturze gatunkowej i historycznoliterackiej.
 - a) wskazanie podobieństw,
 - b) podkreślenie różnic.
5. Pogłębiona analiza tekstów.
 - a) wskazanie podobieństw,
 - b) podkreślenie różnic.
6. Próba uogólnienia i podsumowanie.